

TEST 2

1 Která z následujících možností není napsána v souladu s pravidly českého pravopisu?

- A směnit peníze, skončit jednání, slézt ze stromu, zúrodnit pole
- B změnit zákony, zkoumat přírodu, zvolit vedoucího, shlédnout film
- C svolat poradu, sjednat dohodu, zpravit o situaci, sloučit školy
- D spravit poškozený motor, zpozorovat změnu, snášet ponížení, strávit čas

1 bod

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2-5

Pohroma pro všechny žáky

Vleklé války, ale i dobří rádci Marii Terezií v mnohém poučí a **pohnou ji** k přesvědčení, že její říše je zralá k reformám. Panovnice si především uvědomuje, že musí posílit a modernizovat armádu, a to znamená získat další finanční zdroje z daní. Startuje proto dlouhá, ale radikální proměna monarchie v moderní centralizovaný stát s novou, zcela postátněnou zemskou správou, povinnou školní docházkou a na svou dobu dokonalým školským systémem. V Čechách, na Moravě a v Dolním Rakousku vyrůstají první manufaktury, budují se kasárna, pevnosti, ale také špitály a starobince. Trestní právo sjednocuje tereziánský trestní zákoník, v němž **je zakázáno** mučit při výsleších. Marie Terezie zavádí **evidenci obyvatel, budov a pozemků**, což umožňuje efektivnější vybírání daní. Pro potřeby pošty a obchodu nechává vybudovat sít zpevněných silnic a také uvádí do oběhu první papírové bankovky.

(HISTORY revue Speciál) [49]

2 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N).

max. 2 body

- 2.1 Díky zavedení záznamů o stavu obyvatelstva a jejich majetku se vybralo za vlády Marie Terezie více peněz na daních.
- 2.2 Reformy Marie Terezie vedly ke změně státního zřízení.
- 2.3 Od doby vlády Marie Terezie museli mít všichni obyvatelé základní vzdělání.
- 2.4 Marie Terezie se rozhodla modernizovat především systém vzdělávání.

A	N
☐	☐

3 Přiřaďte ke zvýrazněným částem textu (3.1–3.4) jejich určení z hlediska větné skladby (A–F).

max. 4 body

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbydou a nebudou použity.)

- 3.1 vleklé války
 - 3.2 pohnou ji
 - 3.3 je zakázáno
 - 3.4 evidenci obyvatel, budov a pozemků
-
- A přísudek slovesně-jmenný se sponovým slovesem
 - B přívlastek shodný a podmět
 - C přísudek a příslovečné určení místa
 - D předmět a několikanásobný přívlastek neshodný
 - E přísudek a několikanásobné příslovečné určení místa
 - F přísudek a předmět

- 3.1 _____
- 3.2 _____
- 3.3 _____
- 3.4 _____

1 bod 4 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je správně.

max. 4 body

3.5

3.5

5 Které z následujících slov z výchozího textu je dnes již slovem zastaralým?

1 bod

- A evidence
- B výsleších
- C starobince
- D monarchie

6.3

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 6–10

Kavárna byla plná, dým se honil jako mlhavé páry nad řekou nad hlavami hostů, kteří – a byli to sami mladí lidé – mlčky čuměli do novin, mlčky se dívali do dýmu svých doutníků v ústech pevně zasazených a mlčky hleděli na hráče kol zelených stolků a zeleného sukna na kulečnicích. Myslil jsem, že vidím před sebou školu, nevím už kterého řeckého filosofa, **kde se nesmělo mluvit**.

(P. Bezruč: Povídky ze života) [50]

2 body 6 Která řada slov z výchozího textu obsahuje pouze zájmena?

1 bod

- A se, jako, kteří, kol
- B sami, kteří, to, svých
- C se, kol, pevně, kterého
- D se, jako, mlčky, před

2.3

7 Přiřadte k výchozímu textu možnost, která nejlépe vystihuje jeho charakter.

1 bod

- A úvaha
- B vypravování
- C recenze
- D umělecký popis

5.5

8 Která z následujících možností odpovídá druhu vedlejší věty tučně vyznačené v textu?

1 bod

- A předmětná
- B příslovečná
- C přívlastková
- D přísudková

4.5

9 Která z následujících možností pojmenovává skupinu slov jako mlhavé páry nad řekou z hlediska slovního významu?

1 bod

- A nadsázka
- B přirovnání
- C zjemnění
- D metonymie

6.4

TEST 2

max. 2 body

10 Vypište z výchozího textu tři synonyma.

5.2

11 Uspořádejte jednotlivé části textu (A-F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

max. 3 body

5.2

- A Od posla se dozvěděl, že se ta věc netýká severních Čech. Nešlo ani o vyšetřování nového zločinu.
- B Nedávno dokončil výstavbu královského hradu Bezděz a dokonce ho pošetile napadlo, zda by neměl pomalu myslet na odpočinek. Doufal, že nadcházející léto bude klidné, a ženě Ludmile slíbil, že s ní navštíví několik jejích příbuzných.
- C Oldřich z Chlumu dosáhl podle svého názoru už všeho, co si jen muž jeho postavení mohl přát. I když nepocházel z významné rodiny, získal přízeň českého krále Přemysla II. Otakara a stal se královským prokurátorem a správcem severních Čech.
- D To byl totiž nejčastější důvod neočekávaných cest, protože král svého prokurátora pověřoval pátráním pokaždé, pokud si jiní soudci nevěděli rady. O co však opravdu šlo, to posel povědět neuměl.
- E I když to neřekl nahlas, považoval právě tuhle oběť za nejvyšší důkaz své lásky. Na Bezděz se vrátil ze zasedání zemského soudu před koncem května, a proto ho trochu překvapilo, když si ho za tři týdny český král Přemysl II. Otakar povolal zpět do Prahy.

(V. Vondruška: Králův dluh) [51]

11.1 _____

11.2 _____

11.3 _____

11.4 _____

11.5 _____

12 Která z následujících možností je napsána v souladu s pravidly českého pravopisu?

1 bod

3.5

- A 19. svazek edice Dílo Jana Amose Komenského obsahuje část díla Obecné porady o nápravě věcí lidských – Textu objeveného ve 30. letech 20. století.
- B Dům U Hybernů vznikl spojením gotického kostela a kláštera Františkánů, stojí na rohu ulice Hyberské a naproti Obecnímu domu v Praze.
- C Na malebném náměstí v centru Nového Města nad Metují se natáčel seriál F. L. Věk.
- D Jazykovou poradnu poskytuje Ústav pro jazyk český akademie věd České republiky také na svých webových stránkách.

13 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána v souladu s pravopisnými pravidly (A), nebo ne (N).

max. 2 body

- 13.1 Zatímco pýřit se znamená zřejmě červenat se, podobné slovo čepýřit se (či spíše načepýřit se) se vysvětluje jako natřásat se, téměř se i zlobit.
- 13.2 Pojem cavyky je pravděpodobně v jistém slova smyslu skratkové slovo, totiž údajně vzniklo spojením a skrácením slov cáry a povyk.
- 13.3 Pokud nerozumíte slovu pýr, věřte, že jako původně takto pojmenovaný veškerý polní plevel je toto slovo stále označením něčeho neužitečného, škodlivého, dokonce otravného.
- 13.4 Ačkoliv slovo vyžle dnes označuje velmi hubeného člověka, původně bylo pojmenováním pro mládě loveckého psa.

A N

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Byl jsem překvapen, že pojednou chápu to tajemné záření písku. Když jsem byl malým chlapcem, bydlil jsem ve starobylém domě a pověst vyprávěla, že je tam zakopán poklad. Nikdy jej ovšem nikdo nedovedl objevit a snad jej ani nehledal. Ale dodával kouzlo celému tomu domu. Můj dům skrýval ve svých hlubinách tajemství...

(A. de Saint-Exupéry: Malý princ) [52]

14 Která z následujících možností nejlépe vystihuje slohový postup výchozího textu?

1 bod

- A popisný postup
- B výkladový postup
- C informační postup
- D vyprávěcí postup

5.5

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 15–18

A

Jméno města Beroun odvozují odborníci od italské Verony.

B

Název Jizera (původně Gizera) se poprvé objevuje již v roce 1297. Jeho původ je zřejmě keltský, s kořenem staroindickým (isirás znamená prudký, rychlý, bystrý, silný).

C

Název Krušné hory pochází od „krušení“, způsobu odlamování horniny do vynálezu střelného prachu – žár **** dřeva pomohl rozpuštění kamene.

D

Podle jména Týn nad Vltavou se dá usuzovat, že patří k velmi starým sídlům. Názvem „týn“ či „týnec“ se označovala kůlovým plotem ohrazená (otýněná) místa v 10.–12. století v době před zakládáním hradů a měst.

(P. David, V. Soukup: Velká cestovní kniha Česká republika) [53]

15

max. 4 body

15.1 Vypište z ukázky C čtyři podstatná jména rodu středního. Uvedte je v prvním pádu.

2.2

15.2 Vypište z výchozího textu vlastní názvy měst a obcí.

1.5

16 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N).

max. 2 body

- 16.1 Město Beroun bylo založeno podle vzoru italského města Verona.
- 16.2 Název Jizera pochází zřejmě již z 12. století.
- 16.3 Po vynálezu střelného prachu se pro odlamování horniny používalo tzv. krušení.
- 16.4 Týn nad Vltavou byl původně hrad ohrazený kůlovým plotem.

A	N
☐	☐

6

17 Které z následujících slov obsažených ve výchozích textech je příslovečná spřežka?

1 bod

- A poprvé
- B staroindický
- C rozpukání
- D ohrazená

✓ 2.5

18 Které z následujících slov se nejlépe hodí na vynechané místo (****) ve výchozím textu?

1 bod

- A horoucího
- B hořícího
- C hořlavého
- D hřejícího

✓ 6

19 Přiradte k jednotlivým textům (19.1–19.3) autory z nabídky (A–E).

max. 3 body

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbydou a nebudou použity.)

✓ 6.3

19.1 Tak se rozhodl a vytrasiv meč udeřil na zelenavou, kovově lesklou saň s devíti hlavami. Jak ji počal tepati a hlavy usekávati, upustil lev od boje a všečen krví zalit, udýchán, uštván zuřivým zápasem, ulehl, aby si odpočinul. Tak zůstal Bruncvík v boji sám. Bil se mužsky, rány jeho meče se na netvora jen sypaly; ale saň byla nezdolná. Již počal Bruncvík umdlévati, již sám nedorážel, již se jen bránil. V tom lev, oddechnuv si, vyskočil velkým skokem a jako bleskem zakouzl se do saně a roztrhl ji vejpuři. Bylo po nebezpečství. [54]

19.2 Bůh ti ji odpustí! Já jdu za tebou.
 Horatio, jsem mrtev. – S bohem buď,
 nešťastná královno! – Vy ostatní,
 kdož bledí, třesoucí se hledíte
 na příběh ten, jen němí svědkové
 těch dějstev, – kdybych jenom času měl –
 však smrt, ten biřic, rychle zatýká –
 Ó, mohl bych vám vyprávět; – však dost.
 Horatio, já umírám, tys živ;
 mne a mou věc všem vylič spravedlivě,
 jimž neznáma. [55]

19.3 „Dali jsme vám, kamarádíckové, já a mí bratříckové, dary jsme vám dali. Pročpak jsme vám dali dary?“ ptal se po způsobu slavných řečníků. A hned po způsobu slavných řečníků si odpovídal: „Abychom vám udělali radost! A proč jsme vám chtěli udělat radost? Nu? Inu proto, abychom měli my radost, že vy máte radost. A měli jsme z vás radost? Ne, neměli! Ani tu nejmenší radost! Zámky jste si vystavěli! Jedli a pili a pili a jedli! Načež jste chtěli svět násilím spasit, manévry pořádali a lidi strašili a otravovali. A my se ptáme, kamarádíckové, kolik lidí jste rozesmáli? He? A kolik dětí? He?“ [56]

A Karel Jaromír Erben	19.1 _____
B Jan Werich	19.2 _____
C Alois Jirásek	19.3 _____
D John Ronald Reuel Tolkien	
E William Shakespeare	

20 Upravte správně interpunkci a uvozovky v následujícím textu tak, aby obsahoval přímou řeč.

1 bod

Chybovat je lidské říká Cicero ale bláznovství je setrvávat ve svém omylu.

✓ 4.4

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 21-23

Pagody a chrámy ve městě Pugam, které jsou cílem mnoha turistů, poškodilo zemětřesení o síle 6,8 stupně Richterovy škály, **** ve středu zasáhlo Barmu. Úřady poté památky uzavřely kvůli opravám.

(www.novinky.cz) [57]

21 Který správný tvar z nabízeného vztažného zájmena patří na vynechané místo (****) ve výchozím textu?

- A jenž
- B již
- C jež
- D již

1 bod

22 Které z následujících slov z výchozího textu bylo odvozeno od slovesa?

- A cílem
- B turistů
- C zemětřesení
- D opravám

1 bod

23 Která z následujících možností odpovídá větnému schématu souvětí vyznačeného tučně ve výchozím textu?

- A 1Vha, 2Vv přívlastková, 1Vhb, 3Vv přívlastková
- B 1Vha, 2Vv přívlastková, 1Vhb, 3Vv příslovečná
- C 1Vh, 2Vv příslovečná, 3Vh, 4Vv přívlastková
- D 1Vha, 2Vv přívlastková, 1Vhb, 3Vv předmětná

1 bod

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 24-25

Navzdory všem předstulkům je potkan velice čistotné zvíře. Dospělý potkaní samec stráví asi 40 % aktivního času (zhruba 3 hodiny denně) čištěním a péčí o srst. Nejpečlivěji se myjí potkani před spánkem a po probuzení.

(časopis pro děti a mládež Svět na dlani) [58]

24.1 Podle uvedeného zdroje odhadněte, ke kterému funkčnímu stylu patří výchozí text.

max. 2 body

24.2 Vypište z textu přívlastek neshodný.

25 Která z následujících možností opravuje pravopisnou chybu v textu?

- A deně
- B Dospělí
- C potkanní
- D předstulkům

1 bod

TEST 2

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 26–30

Základy pilířů **byly vybudovány** pomocí kesonů tvořených dutými ocelovými **nosníky**. Ty byly nejprve zaraženy do dna a zatopeny vodou **pomocí** propojovacích otvorů. Poté, co potápěči pod **nimi** podhrabali vrstvu štěrkopísku a nánosů kesony klesly až na úroveň jílu, **tvořícího** nepropustné podloží. Částečným zahloubením do jílu byly kesony utěsněny a bylo možné z **nich** vyčerpát vodu.

(Vzhledem k povaze úlohy není výchozí zdroj uveden.) [59]

26 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá tvaroslovnému určení **zvýrazněných slov z výchozího textu (A), nebo ne (N)**.

max. 2 body

- 26.1 *pomocí* je předložka pojící se s 2. pádem
26.2 *byly vybudovány* je slovesný tvar rodu trpného a podtržená část patří ke vzoru kupovat
26.3 *tvořícího* je přídavné jméno měkké, rodu mužského, ve 2. pádu
26.4 *nosníky* je podstatné jméno rodu mužského životného v 7. pádu

A	N
☐	☐

✓ 2

27 Které z následujících tvrzení **nejlépe** charakterizuje obsah výchozího textu?

1 bod

- A Jedná se o přesné odborné technologické instrukce k zasazení pilířů do vodní plochy pro inženýry či architekty.
B Jedná se o populárně-naučný text pro čtenáře zajímající se o výstavbu základů pro most přes řeku.
C Jedná se o popis materiálu a stavebních potřeb nutných k výstavbě konstrukce ve vodních plochách.
D Jedná se o varování před nestabilitou staveb ve vodních plochách.

✓ 6.5

28 Ve které z následujících možností je **správně** doplněna interpunkce v souvětí z výchozího textu?

1 bod

- A Poté, co potápěči pod nimi podhrabali vrstvu, štěrkopísku a nánosů kesony klesly až na úroveň jílu, tvořícího nepropustné podloží.
B Poté, co potápěči pod nimi podhrabali vrstvu štěrkopísku a nánosů kesony klesly, až na úroveň jílu, tvořícího nepropustné podloží.
C Poté, co potápěči pod nimi podhrabali vrstvu štěrkopísku a nánosů, kesony klesly až na úroveň jílu, tvořícího nepropustné podloží.
D Poté, co potápěči pod nimi, podhrabali vrstvu štěrkopísku a nánosů kesony klesly až na úroveň jílu, tvořícího nepropustné podloží.

✓ 4.5

29 Napište základní tvar (1. pád jednotného čísla) od tvarů zájmen **podtržených** ve výchozím textu.

max. 2 body

- 29.1 nimi - _____
29.2 nich - _____

✓ 2.3

30 Označte nabídku (A–D), ve které je **správně** určeno základové slovo (první v pořadí) a slovtvorný základ (druhý v pořadí) od slova **nosníky** z výchozího textu.

1 bod

- A nosit, nos
B nos, nos
C nosný, nosn
D nosič, nosi

✓ 3.5